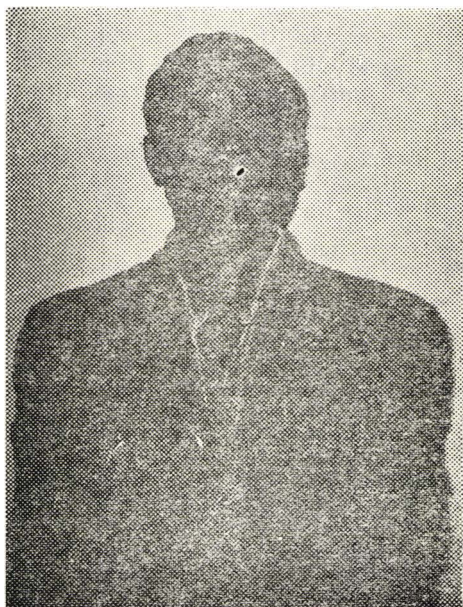

Kiss Andrei

Moto — „... Urmează apoi, ca să luați exemplu de la mine, cei tineri care urmați, și să realizați și mai mult pe viitor, pentru știința și cultura țării noastre atât de greu încercată...”

Dionisie Linția

Avînd în vedere, că pînă astăzi viața și opera ornitologului bănățean, DIONISIE LINȚIA (1880—1952), nu este elucidată și cunoscută în mod corespunzător, în cadrul comunicării noastre vom încerca să prezentăm parametrii vieții și activității acestei mari personalități. Din cele două mari laturi ale împlinirii vieții acestui om, practician și conservator prin excelență, pe de o parte, teoretician și observator desăvîrșit și recunoscut, pe de altă parte, au rezultat inestimabilele valori care nu pot fi neglijate de nimeni cine amintește de ornitofauna Europei răsăritene. Piese naturalizate de către Dionisie Linția, atât cele montate cît și balgurile, ne dezvăluie o mîină de artist, de neegalat pînă în

DIONISIE LINȚIA (1880—1952), ornitolog bănățean, fondatorul și donatorul bogatei colecții ornitologice de la Muzeul Banatului din Timișoara. (Sculptură de Ina Popescu, 1957).

zilele noastre și care, meritoriu, alcătuiesc o colecție care este considerată ca cea mai mare și bogată colecție de păsări autohtone din România.¹

Drumul vieții lui Dionisie Linția a fost plin de greutate și încercări. Îmbinările și împotrivirile momentelor plăcute și neplăcute însă au fost echilibrate întotdeauna de personalitatea sa puternică și consacrată. Cine este acest om, care a învins timpul, care este totdeauna pedant și chipeș, care ne zîmbește de pe fotografii în cercul de prieteni, pe teren sau între biogrupurile sale în laborator? Vom încerca să răspundem prin date.²

1

1822 — În „Gramatica Românească” a lui C-tin Diaconovici-Loga, apărută la Buda, după pagina 208 se găsește o anexă a celor care au sprijinit materialicește cartea, făcând astfel posibilă editarea ei. Anexa intitulată „Însemnarea dd. prenumerați” cuprinde printre altele și evidența învățătorilor din „Directoratul Caransebeșului”. Între aceștia figurează în satul „Socolariu d. Dionisie Linția” și în satul „Ciuchici d. Filip Linția”, fratele acestuia. Dionisie Linția este străbunicul ornitologului Dionisie Linția, iar Filip Linția este străbunicul avocatului Dr. Liviu Linția din Timișoara, fostul decan al biroului avocaților din Caraș. Atât Dionisie senior cât și Filip au fost absolvenți ai Preparatoriei, școala pedagogică confesională din Arad, unde au fost elevii lui C-tin Diaconovici-Loga.

1852 — aprilie. Se naște Traian Linția³ în satul Socolari, comuna Ciclova Română, județul Caraș-Severin. Decedat la 22.06.1928 în comuna Cacova, azi Grădinari, din același județ. A fost tatăl lui Valer Linția, inginer silvic, cu studii la Selmecbánya (R.P.U.), fost inspector generați silvic la Timișoara și a lui Dionisie Linția, profesor secundar, ornitolog.

1880 — august 13. Se naște Dionisie Linția în comuna Cacova (azi Grădinari), județul Caraș-Severin.

— Școala primară a absolvit-o în satul natal.

— Gimnaziul la Biserica albă, azi în R.S.F. Jugoslavia, și la Școala normală din Timișoara, unde asistă odată la o lucrare de taxidermie, executată de un coleg. Ambiția deșteptată în el, de a însuși această știință, l-a făcut să-și amanezeze vioara și ceasornicul pentru a-și putea procura instrumentarul strict necesar.

¹ Apreciem, că numărul pieselor preparate de linția Dionisie este în jurul de 7—8 000 exemplare și se află la Muzeul Banatului Timișoara, Liceul „C-tin Diaconovici Loga” Timișoara, Institutul Orbilor Timișoara, Muzeul Stațiunii Zoologice Sinaia, Muzeul Popular din Virșeț — Jugoslavia, Muzeul Național Budapesta—Ungaria, alte muzee (?), colecții particulare din țară și din străinătate.

² Exprimăm și pe această cale mulțumirile noastre sincere pentru cei care au contribuit, cu atita dăruire, la întocmirea documentației prezentei lucrări: Linția Irina, Dr. Liviu Linția, Dr. Doc. Alexandru V. Grossu, Ion I. Cătuneanu, Florin Medeleț, Ion Negru, ș.a.

³ Traian Linția a urmat Școala primară în comuna Socolari, apoi Gimnaziul din Oravița (patru clase) și pe urmă Institutul Pedagogic de Stat din Deva. A funcționat întâi ca învățător în orașul Biserica Albă (R.S.F. Jugoslavia), iar la 7/19 martie 1876 a fost ales învățător confesional la Școala confesională din Cacova (azi Grădinari). Pentru activitatea sa profesională a fost elogiat deseori în presa vremii („Luminătorul” din Timișoara Nr. 55/1886, „Calendarul Poporului Român”, etc.). A fost vicepreședintele și apoi președintele Reuniunii învățătorilor români de la școlile gr. ort. din dieceza Caransebeșului. A fost aniversat la împlinirea a 25 ani de activitate dăscălească (vezi ziarul „Controla” din Timișoara Nr. 45/1901 și „Foaia Diecezană” Nr. 24/1901 — publicație oficială a Episcopiei din Caransebeș). A condus corul din Cacova între anii 1885 — 1897 și apoi din nou între anii 1904 — 1924. Corul a ajuns la un renume deosebit sub conducerea sa fiind considerat cel mai bun cor românesc din Banat și Transilvania, premiat la mai multe concursuri, la Timișoara, București etc.

- 1900 — Datorită pasiunii ce o avea pentru ornitologie, cu un spirit de observare acut, cu simț plastic și cu perseverență, trece în mod strălucitor examenul de taxidermie.
- Învățător suplimentar la Cacova.
- 1902 — septembrie 1 — Învățător la Moldova Nouă, aflată pe întinsele Domenii Bănățene împădurite ale Societății din Reșița. Aici face primele observații ornitologice și pune baza viitoarei sale colecții de păsări și ouă.
- Își cumpără prima lucrare de ornitologie : Păsările Europei de Arnold.
  - Este vizitat de L. Förster, guvernatorul general al Domeniilor de la Moldova Nouă, prieten din tinerețe și coleg de facultate cu Dr. Iuliu Madarász. Surprins de cele văzute, cu ocazia unei călătorii de serviciu la Budapesta, povestește Dr-lui Madarász Gyula, custodele Colecției de Ornitologie de la Muzeul Național din Budapesta, și-l îndeamnă să intre în corespondență cu tânărul Linția.
- 1903 — septembrie 1 — Învățător la Oravița.
- Sosește la Timișoara Dr. Géza Horváth, directorul Secției de Zoologie a Muzeului Național, pentru a verifica în muzeul timișorean noile piese colectate și modul lor de mînuire. Cu acest prilej sînt invitați la ședința Federației Muzeelor și a Bibliotecilor, din 6.12.1903, Dr. Lajos Tőkés, secretarul Societății de Științele Naturii din Timișoara și Ede Themák, custodele muzeului Societății.
  - Septembrie 24 — La propunerea lui Dr. L. Tőkés, Linția este ales în rîndul membrilor Societății de Științele Naturii din Timișoara ⁴.
  - Apare prima sa lucrare în „Természettudományi Füzetek“ (Caietele de Științele Naturii), Tom. XXVII/4, pag. 177, despre Biologia potîrnichii de stîncă (*Caccabis saxatilis* Mayer) din Sudul Banatului. Pe lîngă elucidarea sistematicii și descrierii morfologice a acestei specii rare, publică și date referitoare la răspîndirea ei în Cazanele Dunării, cît și date despre comportamentul ei. „Glasul acesteia este un cotcodăcit puternic și care se aude la mari distanțe, asemănător denumirii sale de gen „caccabis“ sunînd aproximativ „ciatighit“, urmat de cele mai multe ori de un sunet lin, puțin vibrant“, etc.
  - Donează muzeului Societății un cocoș de potîrniche-de-stîncă preparat de el precum și o vitrină cu 200 de ouă și cuiburi, aparținînd la 80 specii de păsări, toate colectate din sudul Banatului. Începînd de atunci viața lui devine inseparabilă de preocupările muzeologice bănățene și întregul său efort de observator al naturii, colecționar și preparator autodidact cîștigă valențe și perspective științifice.
  - Decembrie 14 — Sosește pe adresa lui a doua scrisoare de la Dr. I. Madarász, urmată de lucrarea sa recent apărută „Păsările Ungariei“, ca dar pentru realizările lui Linția și în același timp îi face cunoscut, că Muzeul Național intervine pe lîngă Ministerul Învățămîntului, ca să-l invite pe „tînărul și promițătorul ornitolog“ la Budapesta, ca el să-și poată mări cunoștințele în sistematica păsărilor și în taxidermie.
- 1904 — ianuarie 4 — Pleacă pentru prima dată la Budapesta, unde își petrece diminețile în Laboratorul Dermoplastie și după amiezile la Colecția Ornitologică, alături de Dr. Madarász, executînd interesante lucrări. Devine observatorul permanent al Institutului Ornitologic Ungar.

⁴ Vezi Kiss, A., (1979) — Despre legătura dintre Dr. Kuhn Lajos și Societatea de Științele Naturii din Timișoara, cu privire specială la înființarea și îmbogățirea muzeului în decursul timpului, *Tibiscus Șt. Naturii*, pp. 327—338.

Cele două mari pasiuni ai tinereții : muzica și vânătoarea.

Cu fratele său Valeriu și cu fiul Dionisie jr. la vânătoare.

Donatorul colecției de păsări a Stațiunii Zoologice din Sinaia.

- Martie — în a doua sa lucrare publicată, despre Biologia și cuibăritul huhurezului mare în sudul Banatului, amintește și observațiile sale anterioare și precizează, că orice lucrare științifică este precedată de o muncă asiduă de observare și colectare pe teren.
- În scurt timp și la Timișoara este observată pregătirea și priceperea sa în specialitate și pentru aceasta la intervenția Societății este însărcinat, ca în schimbul unei subvenții financiare anuale din partea Federației Muzeelor și a Bibliotecilor, să colecteze material ornitologic, ceea ce a îndeplinit pînă la izbucnirea primului război mondial.
- În raportul său de sfîrșit de an Dr. L. Tőkés, prezentînd Muzeul de Științele Naturii, în mod excepțional se referea la cele 29 păsări împăiate și cele 4 buc. cranii preparate de către Linția, amintind totodată cu deosebită satisfacție, că el „a colectat cele mai de seamă păsări ale Banatului, și le-a prezentat într-o formă împaiată artistică. Priveliștea acestei colecții ne oferă într-adevăr o satisfacție și într-un mod pregnant dovedește înaintarea în domeniul dermoplastiei. Fiecare pasăre parcă trăiește, fiind prezentată ca într-un documentar viu ; nu umplute cu talaj și cîlți, ca în trecut, ci cu precizia unui sculptor și talentul unui artist consacrat, pe un corp de lemn modelat, este fixată cu exactitate pielea în prealabil umezită ; astfel ținuta corpului, privirea, poziția gîtului, aripii sînt redată în mod natural și foarte expresiv“. Cu această apreciere în fața „ornitologului de seamă al casei“, Dionisie Linția, descoperit și promovat de Societatea de Științele Naturii din Timișoara, toate ușile se deschid. Redăm lista speciilor colectate și preparate de Linția în anul 1904 :

Nr. crt.	Denumire	Locul colectării	Valoare
0	1	2	3
1	— <i>Aegypius monachus</i>	Dognecea	70
2	— <i>Circus gallicus</i>	Moldova Nouă	40
3	— <i>Aquila pomarina</i>	Moldova Nouă	30
4	— <i>Aquila elanga</i>	Ins. Sf. Elena	24
5	— <i>Buteo buteo</i>	Moldova Nouă	11
6	— <i>Buteo buteo</i>	Anina	11
7	— <i>Accipiter gentilis</i>	Grădinari	10
8	— <i>Accipiter gentilis</i>	Oravița	12
9	— <i>Milvus migrans</i>	Ins. Sf. Elena	14
10	— <i>Buteo lagopus</i>	Greoni	14
11	— <i>Falco tinnunculus</i>	Oravița	8
12	— <i>Accipiter nisus</i>	Oravița	9
13	— <i>Bubo bubo</i>	Dures	38
14	— <i>Strix uralensis</i>	Oravița	28
15	— <i>Strix aluco</i>	Oravița	8
16	— <i>Asio otus</i>	Oravița	8
17	— <i>Athene noctua</i>	Oravița	8
18	— <i>Corvus cornix</i>	Oravița	8
19	— <i>Pica pica</i>	Maidan	6
20	— <i>Ardea cinerea</i>	Oravița	12
21	— <i>Fulica atra</i>	Oravița	8,75

0	1	2	3
22	— Anas crecea	Grădinari	8
23	— Crex crex	Grădinari	5,50
24	— Crex crex	Oravița	6
25	— Burhinus oedienemus	Ins. Sf. Elena	12,50
26	— Cuculus canorus	Grădinari	8
27	— Lanius minor	Grădinari	6,25
28	— Tetrastes bonasia	Padina Matei	16
29	— Tetrastes bonasia	Padina Matei	15
30	— Craniu de Sus serofa	Moldova Nouă	20
31	— Craniu de Canis lupus	Moldova Nouă	16
32	— Craniu de Mustella nivalis	Forotic	5
33	— Craniu de Bubo bubo	Bozovici	4
TOTAL în valoare de 500 coroane			

- 1905 — vara — În vacanță, prin relații familiale, vine la București unde s-a prezentat Dr-lui Grigore Antipa, pe atunci Directorul Muzeului și Inspector general al Pescarilor, care asigură, că va da permisiunea pentru o eventuală excursie de studiu în Dobrogea, respectiv Delta Dunării.
- Un alt eveniment determinant pe tot parcursul vieții sale este cunoștința cu Robert Ritter von Dombrowski, care sub îndrumarea lui G. Antipa, între anii 1895—1916, a condus atelierul de dermoplastie și muzeologie didactică „Dobrukscha“ la București. Dr. Antipa, inițiatorul dioramelor în prezentarea muzeologică, a apreciat foarte mult activitatea și pricepera lui Linția, care de asemenea prezenta animalele în biogrupuri, înconjurate de elementele (plante, stinci, ape, etc.) mediului lor natural de viață.
  - Reîntorcându-se la Oravița, studiază lucrarea lui Dr. György Almásy, „Incursiune ornitologică în Dobrogea română“ (Aquila, Tom. V., 1898).
  - Apare prima sa lucrare în anuarul Institutului Ornitologic Ungar, Aquila, revistă de circulație internațională.
  - Predă 12 preparate noi de păsări și ouă muzeului și începe etichetarea pieselor și a vitrinelor acestuia. Numărul vizitatorilor era 1281 persoane în anul respectiv, iar în urma unui inventar, efectuat și cu colaborarea lui Linția, numărul pieselor era 7331 bucăți.
- 1906 — ianuarie 20 — Se naște fika sa Lucreția, la Oravița.
- Septembrie 1 — învățător la Beceiul Turcesc, (azi în R.S.F. Jugoslavia).
  - Avînd în vedere bogata colecție dată muzeului și îndelungata sa experiență în domeniul cercetării și colectării animalelor, precum și faptul, că prin lucrările sale de specialitate a dovedit cu succes pregătirea sa temeinică teoretică, Societatea cere mutarea lui Linția la Timișoara, pe un post oarecare la Inspectoratul Școlar.
- 1907 — Și-a petrecut vacanțele de vară mai ales în regiunea Dunării de Jos (Cazanele Dunării), de la Panceva pînă la Orșova.

*În comunitatea noastră
„Asociația Bănățeană”
Timișoara, la 5 octombrie 1934
Prof. Gheorghe Anghel*

Intemeietorul celei mai mari colecții de
păsări din România.

La serbarea „Ocrotirea păsărilor și ar-
borilor”, Timișoara în 1934, acțiune or-
ganizată de Asociația Bănățeană de
Protecția Naturii.

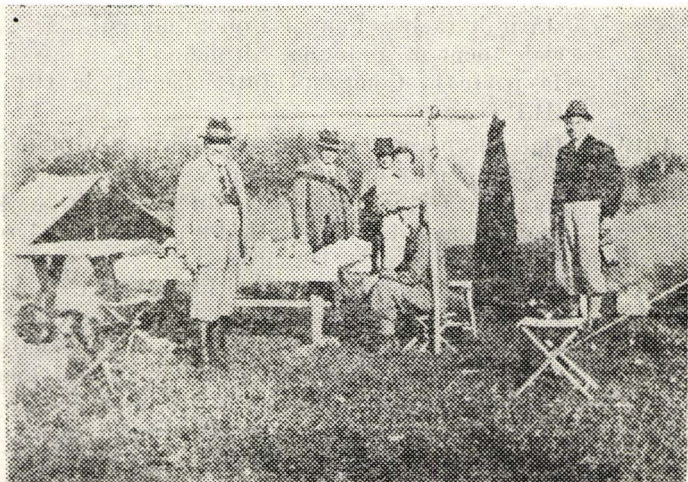

În mijlocul membrilor la cel de al X-lea Congres Interna-
țional de Zoologie la Budapesta în 1927.

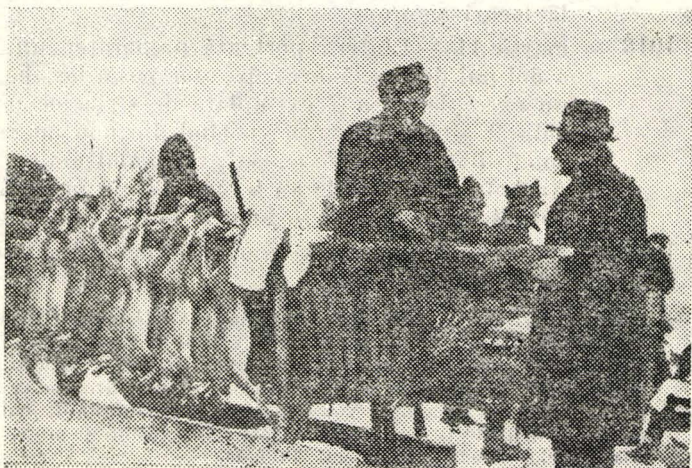
- August — călătorind cu un vapor pe Dunăre spre Orșova, în apropierea portului Drencova le-a sesizat călătorilor un vultur negru (*Aegypius monachus*). Cu această ocazie face cunoștință cu tânărul Hugo Weigold, student rer. nat. din Leipzig.
  - Dînd satisfacție misiunii de colectare îmbogățește muzeul cu 25 preparate de păsări și mamifere.
  - Noiembrie 30 — Se naște fiul lui Dionisie, la Moldova Nouă.
- 1908
- mai 5 — Pornește cu vaporul spre Delta Dunării.
  - Mai 7 — Se oprește la Brăila pentru formalități. Este reținut.
  - Mai 12 — Vizitează Balta Brăilei, observă 69 specii de păsări ; merge 30 km pe zi.
  - Mai 22 — Tulcea.
  - Mai 24 — După ce a ajuns la Sulina se întoarce la Constanța, de unde cu trenul mai departe la Cernavodă, de aici cu vaporul „Elisabeta” spre casă. Remarcă existența a 328 specii de păsări în Deltă din care colectează 30 specii și ponta de la 7 specii. Lucrarea sa publicată în *Aquila*, bilingvă, se încheie cu Lista Sistematică a Păsărilor României și denumirile populare ale acestora.
  - În urma cercetărilor el trimitea mereu dări de seamă despre munca sa precum și materiale (păsări naturalizate, conținuturi stomacale, preparate osteologice) Muzeului Național, respectiv directorului Dr. Horváth și Otto Herman, ornitolog de talie europeană, ceea ce a avut ca urmare transferarea lui Linția de la Oravița la Timișoara, pe un post de scriptolog la Inspectoratul Școlar.
- 1909
- Prezență activă la ședințele Societății de Științele Naturii din Timișoara.
  - Este numit temporar custodele Muzeului de Șt. Naturii. Își ia sarcina să organizeze piesele înghesuite în cele două încăperi din Str. Lonovici nr. 8, edificiu construit în 1888, azi str. Rodnei nr. 7.
  - Inspectoratul Muzeelor și a Bibliotecilor decide, ca exemplarele în dublură să fie cedate muzeului din Vîrșeț, astfel punîndu-se baza Secției de Științele Naturii de acolo.
  - Propune, ca prin intermediul ziarelor locale să se solicite donații de animale, ce urmau a fi preparate de către el, în vederea îmbogățirii și pe această cale a muzeului.
  - Decembrie -- Se însărcinează să reprezinte Societatea de Șt. Naturii la cursurile de răspîndirea științelor organizate la Muzeul Național.
- 1910
- primăvara — Petrece șase săptămîni la Secția de Zoologia a Muzeului Național Ungar și lucrează cu diferiți specialiști.
  - Directorul Pădurilor, Gustáv Ertl, donează muzeului Societății o mare parte, 447 cuiburi de păsări cu 1957 ouă, din celebra sa colecție, pe care Linția a împachetat-o și a luat-o cu el la Timișoara.
  - Aprilie 11 — I se încredințează custodia muzeului Societății.
  - În urma unei selecții riguroase, științifico-estetice, Linția propune ca o parte a pieselor preparate să fie cedate Institutului Orbilor din Timișoara.
  - „Îngrijirea și manipularea obiectelor de muzeu este exemplară”.
- 1911
- Cu prilejul realegerii sale în funcția de custode al muzeului pe anii 1911—1913, ține un discurs despre colecția de ouă.
- 1912
- primăvara — A călăuzit pe Dr. Hogo Weigold, zoolog german, într-o expediție de studii și cercetări pe Balcani (Serbia și Dunărea de Jos), timp de șase săptămîni. Țelul propus nu s-a putut realiza din cauza

Împreună cu membrii
Societății de pescuit
sportiv „Somnul”
1937.

Linția a fost un prieten sincer și prețios, avînd un temperament vesel, fiind bun povestitor ca toți vînătorii.

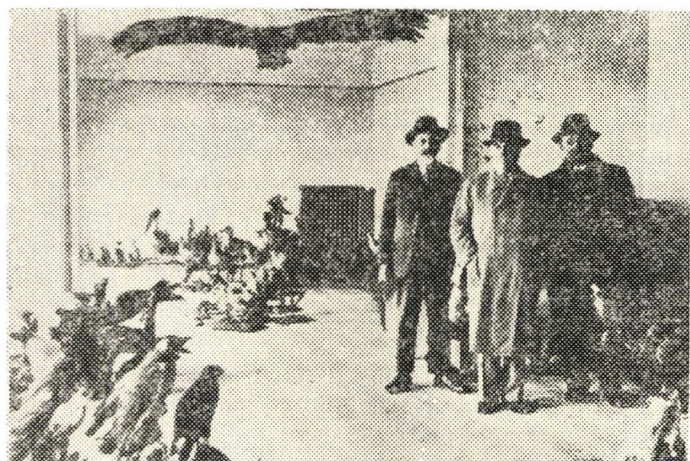

- stării de război. Pentru a onora colegul a scris o vastă lucrare : Materiale pentru avifauna Sîrbiei.
- la parte la Congresul Internațional de Ornitologie de la Seghedin (R.P.U.).
- 1913 — Datorită bunului renume el este solicitat și în acest an să fie călăuza naturalistului englez Dr. E.S. Steward (oolog). De data aceasta ei cercetează stepa nisipoasă din Deliblata, în Banatul Sîrbesc, o altă regiune mai puțin studiată din punct de vedere ornitologic și Dunărea de Jos (Cazanele Dunării).
- Aprilie 14 — (pînă la sfîrșitul lunii mai) Excursie de studii și cercetări în Delta Dunării. Afiliindu-se curentelor zoologiei moderne, el a urmărit o dezvoltare armonioasă a muzeului încercînd să salveze tot ce era valoros pe tărîm zoologic de pe terenurile afectate de civilizație. În anul în curs muzeul s-a îmbogățit cu un biogrup al stîrcilor-de-noapte, un biogrup al vîntureilor-de-seară, cu cufundar-gușă-roșie, corcodel mare, fazan din Mongolia, pisică sălbatică, vulpe, hîrciog cîte un exemplar.
  - Este reales în funcția de custode al muzeului pe anii 1914—1916.
- 1914—1915 — Donațiile și ajutoarele bănești se răresc. În lipsa lor custodele muzeului, scutit de serviciul militar, se ocupa cu dezinsecții, în lipsa sulfurii de carbon cu naftalină, cu umplerea preparatelor lichide și cu aranjarea colecției de fluturi. Și totuși muzeul timișorean are renume, este vizitat de numeroși oameni de știință din străinătate, care vorbesc elogios despre așezarea educativ-didactică a pieselor preparate.
- 1916 — Colecția Societății se îmbogățește cu 7 exemplare.
- 1917 — La cele planificate, cu privire la Palatul Culturii, unde urma să fie și noul locaș al muzeului, nu s-a mai putut gîndi. Societatea a cerut Consiliului Orășenesc aprobarea unui spațiu corespunzător colecțiilor. În același perioadă și Societatea de Istorie și Arheologie din Timișoara, care avea același probleme apăsătoare a spațiului restrîns muzeal, s-a adresat Direcției Muzeelor și a Bibliotecilor. Ideea celor de la centru a fost, că muzeul timișorean s-ar putea organiza în Castelul Huniade⁵, care la acea dată a fost cazarmă militară. Nu s-au putut obține însă aprobările necesare.
- Se începe inventarierea amănunțită în vederea depozitării colecțiilor la locuri sigure.
- 1918 — martie 11 — Linția raportează prepararea unui codalb de la Sînandrei a doi pui de acvilă-de-cîmp, uliu păsărilor, herete vînăt, huhurez cîte un exemplar și a 2 exemplare de sfrîncioc mare în grupaj biologic.
- Iulie 2 — Dr. Horváth vizitînd din nou muzeul timișorean, în ciuda condițiilor sărăcicioase, se arată mulțumit.
  - Ancheta de sfîrșit de an a remarcat în procesul verbal : „... cît ne-a permis întinericul să vedem (în muzeu, n.n.) am găsit totul în ordine“.
- 1919 — Este numit profesor la Școala normală din Timișoara.

⁵ Prima expoziție în incinta Castelului Huniade este amintit în lucrarea lui Francesco Grisellini-Lettere odepori he ove i suoi viaggi e le di lui osservazioni spettanti all' istoria naturale al costumi al varj popoli e sopra piu altri interessanti oggetti si des rivono, Milano 1780, în art. I.M. (Iloia) — Timișoara văzută de Francisc Grisellini la 1774, pp. 65—74 în special p. 69), scrisoarea IX-a, unde vorbește de un infernal fosil (de mamut, n.n.) cît se poate de intact, mai înalt decît două picioare parisiane (0,65 m) și proporționat de gros ... expus în sala trofeelor de arme la Castelul Huniade.

Cercul de prieteni de
la Stațiunea Zoologică
Sinaia, într-o excursie
de studiu.

Începutul „Secției
de Ornitologie Prof.
D. Linția” în clădirea
de astăzi, a Teatrului
Național, 1937.

În Pădurea Verde din Timișoara.

La Satchinez, locul viitoarei Rezervații
Ornitologice, 1930.

- 1920 — august 29 — „... are onoarea a Vă delega ca director al Muzeului Bănăţean din Timişoara, cu scopul ca Muzeul Bănăţean să devină focar de cultură pentru toate naţionalităţile din Banat ...”⁶.
— Septembrie 20 — Este printre iniţiatorii înfiinţării Societăţii de Vinătoare „HUBERTUS”.
- 1921 — Excursie comună cu Dr. Weigold în Delta Dunării.
— Decembrie 12 — Primeşte Diploma de membru corespondent al Institutului Ornitologic Ungar.
- 1922 — ianuarie 31 — „... Vă roagă (Inspectoratul Muzeelor, n.n.) a rămîne şi mai departe în funcţia D-voastră de director al Muzeului Bănăţean”, funcţie pe care va exercita pînă în 1924.
- 1923 — Întreprinde o nouă călătorie de cercetări şi colectări de materiale ornitologice în Dobrogea şi Delta Dunării.
- 1924 — Devine preşedinte activ al Societăţii de Vinătoare „TIMIŞOREANA-HUBERTUS” — Secretar : Emil Nadra.
- 1925 — Însoţeşte o importantă societate turistică cehă, oaspete a guvernului român, timp de şase săptămîni în Delta Dunării.
— Septembrie 23 — Este detaşat pentru anul şcolar curent la Şcoala medie de băieţi din Timişoara.
— Octombrie 3—12 — Obţine Diploma de onoare la Expoziţia de vinătoare din Arad, pentru „păsărele vîinate şi artistic împăiate”.
— Obţine Medalia de aur la Expoziţie de animale de prăsilă şi produsele lor, pentru păsări împăiate, prezentate la Pavilionul de vinătoare din Bucureşti.
- 1926 — Vizitează din nou Dobrogea, însoţind pe oologul englez W.H. Congreve. Călătoria aceasta a fost însă de scurtă durată din cauza exploziei unei puşti şi Linţia a fost nevoit să se înapoieze la Timişoara cu o rană gravă la braţ.⁷
- 1927 — Ia parte la cel de al X-lea Congres Internaţional de Zoologie la Budapesta. La acest congres l-a cunoscut pe Dr. Andrei Popovici-Băznoşanu, profesor universitar din Bucureşti şi pe defunctul Ion Borcea din Iaşi. În urma diferitelor discuţii avute în materie de specialitate, în timpul celor zece zile petrecute împreună, Linţia este însărcinat cu o misiune specială în vederea elaborării unor materiale pentru Congresul Naturaliştilor în pregătire.

⁶ Adresa No. 24567/1920 a Ministerului Instrucţiunii şi al Cultelor, Secretariatul General Cluj. Inspectoratul Muzeelor (text integral) — Domnule Profesor, Inspectoratul Muzeelor din Transilvania, la înţelegere cu D-l Secretar General are onoarea a Vă delega ca director al Muzeului Bănăţean din Timişoara. Cu scopul ca Muzeul Bănăţean să devină un focar de cultură pentru toate naţionalităţile din Banat. Vă rugăm, ca împreună şi în bună înţelegere cu d-l secretar Dr. Ştefan Berkeszi să faceţi inscripţii româneşti, prima oară în general, apoi în special la fiecare obiect; în al doilea rînd să se facă şi în limbile maghiară şi germană. Vă încredinţăm cu traducerea regulamentului Societăţii istorice şi arheologice bănăţene, cu conducerea publicului românesc prin muzeu şi a duce corespondenţă cu autorităţile române. Pentru al aperiama speselor inscripţiilor să Vă adresaţi d-lui Primar al oraşului. Serviciile pe care le aşteaptă Inspectoratul de la D-vs sunt însemnate pentru dezvoltarea şi propăşirea culturii naţionale.

⁷ Dionisie Linţia a avut un mare ajutor din partea fiului său, Dionisie Linţia jr., mai tîrziu de profesie inginer horticultor, care încă de copil-a însoţit deseori în deplasările sale pe teren, ca şi atunci în Delta. S-a dovedit un ajutor de nepreţuit la aranjarea expoziţiilor iar la bătrîneţe la redactarea volumelor Păsările României.

În căutarea cuibului ...

**La poalele M-ților Bucegi, ca invitat al
Stațiunii Zoologice din Sinaia.**

**Picnic la Pădurea Bistra în apropierea
Timișorii.**

**A rămas om de acțiune și iubitor al na-
turii toată viața.**

Participanții la Sesiunea Omagială de ornitologie organizată cu prilejul centenarului nașterii lui DIONISIE LINȚIA (1880—1952).
Timișoara, 18—19 octombrie 1980

- La acest congres are ocazia să cunoască personal ornitologi celebri din diferite țări, cu care se găsea în corespondență, ca Lordul Rotschild, Dr. E. Hartert, Dr. E. Stresemann, Dr. E. Lönnberg, Dr. A. Jacobi, Dr. H. Hildenbrand, Dr. P. Trotz, Dr. E. Mayer, Prof. Suschin, Prof. Domaniewski, C. Linder ș.a.
- 1928 — primăvara — Ia parte la Primul Congres al Naturaliștilor din România unde prezintă două lucrări. Prima despre „Problema înființării primei Stațiuni românești de ornitologie“, iar a doua despre „Proiect asupra stabilirii nomenclaturei ornitologiei românești“.
- „Ministerul Instrucțiunii, potrivit avizului D-lui profesor universitar Popovici-Bâznoșanu și Ion Borcea aprobă, ca colecții de zoologie, botanică și mineralogie să se dea în îngrijirea și supravegherea D-lui Dionisie Linția, profesor la Școala normală din Timișoara ... și care a dat dovezi că se pricepe în această materie de Muzeologie. Dacă nu e loc în actualul muzeu, opinăm ca aceste colecții să fie depuse la Școala normală de băieți unde D-l Linția Dionisie a fost numit pe ziua de 1 Aprilie, ca maestru de lucrări manuale de împăiere a animalelor și colecționare de animale și plante.⁸
- Deciziile primului Congres al Naturaliștilor din România au fost primite cu indiferență și astfel nu s-a putut înființa în Delta Dunării decît un „Post de Observații Ornitologice“ la Jurilovca, dîndu-i-se lui Linția o delegație permanentă de conducere (Ord. nr. 60202/1928, Min. Agric. și Dom.)

⁸ Dosar nr. 2. Corespondență și acte (intrări) pe anii 1922—1928, Soc. ist. și arh. Tim. Inv. Nr. 5/1922, Arh. Muz. Ban. Tim.

- Octombrie 5 — La acest Post proaspăt înființat invită pe prietenul său Dr. Weigold, directorul Muzeului de Științele Naturii din Hanovra. Au locuit la Jurilovca, localitate așezată în zona lagunară a Mării Negre, de unde făceau incursiuni în diferite puncte unde trebuiau efectuate cercetările ornitologice proiectate. (Această localitate a fost și cartierul general al Dr. G.V. Almásy, când cerceta Dobrogea în 1877, timp de trei luni).
- Revenind la Timișoara înființează singur, la locuința sa, Stațiunea Ornitologică Română, prima stațiune de acest gen în țara noastră, care mai târziu, împreună cu donația sa, se mută la Muzeul Cultural al Banatului.
- 1930 — primăvara — Este invitat ca oaspete la Stațiunea Zoologică din Sinaia, o instituție a Universității din București pentru cercetări și experimentări, unde își pune bazele unei mici colecții de păsări alpine.
- Septembrie — Participă la cel de al XI-lea Congres Internațional de Zoologie din Padova. Se întâlnește cu vechii lui prieteni și cunoștințe cu care discută noile descoperiri și rezultatele diferitelor cercetări ornitologice. Aici face cunoștință cu nestorul ornitologiei italiene E. Arrigoni Degli Oddi, în Ca'Oddo din Monselice și cu colecția sa de cca 15 000 de păsări.
- La finele acestui an situația economică grea și mijloacele lui financiare reduse, determină pe Linția la o pauză mai lungă în călătoriile lui de cercetări și colectări în Delta Dunării și în zona lagunară a Mării Negre. Astfel Postul de Observații Ornitologice de la Jurilovca încetează să mai existe.
- 1931 — decembrie 4 — La cererea Direcțiunii Muzeului cameral se angajează pentru selecționarea colecțiilor de științele naturii.⁹
- 1932 — februarie 7 — Ia parte la ședința de înființare a Institutului Social Banat-Crișana pe lângă alte personalități de seamă timișorene, ca C. Miklósi, I. Miloia, R. Răduleț, S. Ligeti, V. Orendi Hommenan, I. Nemoianu, V. Bugariu ș.a.¹⁰
- Mai 14—15 — într-o consfătuire a ornitologilor la Pécs (R.P.U.) citește lucrarea sa despre Răspîndirea gîștii cioc-scurt (*Anser fabalis brachyrhynchus*) și a gîștii gît-roșu (*Branta ruficollis*) în țară. Tot la această sesiune este prezent și László Dobay, ornitolog din Tîrnăveni, care prezintă o sinteză despre Păsările răpitoare de zi din Transilvania.
- Octombrie 15 — În vîrstă de 63 de ani moare R.R. Dombrowski, la Lainz.
- 1934 — decembrie 30 — În ședința Comisiei interimare a Municipiului Timișoara se ia la cunoștință oferta prof. Dionisie Linția, prin care dădea orașului colecția sa ornitologică și în același timp cerea ca orașul să se îngrijească pentru construirea și organizarea unui Muzeu Ornitologic înconjurat de Grădină Zoologică. Cere totodată asigurarea personalului auxiliar și mijloace materiale pentru întreținerea „acestei opere cultural-științifice“. Își ia angajamentul să dirijeze personal, cît va trăi, acest muzeu.¹¹

⁹ Corespondențe, circulare, deciziuni de livrări de obiecte din anii 1931—1932. Inv. Nr. 2/1931# Arh. Muz. Ban. Tim.

¹⁰ Vezi Ruja, Gh., (1980) — Crearea Institutului Social Banat—Crișana și direcțiile sale între anii 1932—1934, Tim.

¹¹ Diverse corespondențe ad-tive, Inv. Nr. 1/1934, Arh. Muz. Ban. Tim.

- Înființează cu câțiva iubitori ai naturii „Asociația Bănățeană de Protecția Naturei”, prima asociație de acest gen în România. Organizează acțiuni de hrănire a păsărilor în vacanțe de iarnă a elevilor, ținând la fața locului multe demonstrații și lecții prin care urmărea familiarizarea elevilor cu ideile protecției păsărilor. Datorită acestor acțiuni de mare răsunet, în presa locală în primul rând, el a devenit membru al Comitetului Național Român, din cadrul Comitetului Internațional de Protecția Păsărilor (The International Committee for Bird Preservation). În această calitate face propuneri cu privire la protecția mai multor specii de păsări care erau pe punctul de a fi stîrpite fără milă.
- 1937 — mai — Se decide înglobarea materialului ornitologic ce se găsea la Muzeul Bănățean în colecția de Ornitologie de la Palatul Cultural¹². Astfel se mută toate colecțiile în clădirea cu trei etaje, aparținând astăzi Teatrului de Stat, transformat în Palat Cultural. După ocuparea celor 5, apoi 11 săli de la etajul III., aripa stîngă a clădirii, în vecinătate a Pinacotecii, Linția a început prelucrarea materialului în grupe biologice, lucru pentru care își formează și instruește personalul ajutător pus la dispoziție de către municipalitate.
- Septembrie 15 — Inventarul obiectelor „Muzeului Ornitologic”, „Laboratorului Ornitologic” și „Biroului Stațiunii Ornitologice Române” donate de Linția :
1 — Colecția de păsări (col. generală pentru studii și cercetări științifice) 12 000 buc.	360 000 lei
2 — Colecția de păsări (col. specială pentru demonstrații didactice și instruire) 450 buc.	400 000 lei
3 — Colecția de ouă (cca 95 specii de păsări) 490 buc.	9 500 lei
4 — Colecție de cuiburi de păsări, 60 buc.	5 000 lei
.....	
17 -- Biblioteca de specialitate de zoologie și ornitologie cca 750 volume.	350 000 lei
18 -- Unelte, scaune și instrumente de laborator cca 200 buc.	15 000 lei
.....	
22 — Hărți, tablouri, fotografii (cu subiect de ornitologie), microscop etc.	15 700 lei
TOTAL	1 212 650 lei
- .. în acest timp sosește la Timișoara, în calitate de profesor la Școala Silvică ; inginerul Sergiu Pașcovich, care i-a procurat mult material ornitologic din diferitele regiuni din țară și Bucovina și cu care împrietenindu-se a putut descifra și rezolva multe probleme de specialitate.
- 1938 — primăvara — Este invitat la București pentru elaborarea planului de organizare a unei Centrale Ornitologice. La acest plan lucrează cu prietenul și colegul S. Pașcovich și-l rezolvă în timp record.
- Este ales președinte activ al Societății Sportive de Pescuit „SOMNUL”.
- Mai 24 — I se înmînează o Diplomă a Asociației Vînătorilor din Biled.

¹² Diverse corespondențe, Inv. Nr. 1/1937, Arh. Muz. Ban. Tim.

- Iulie — august — Lucrează la Stațiunea Zoologică din Sinaia în compania profesorului A. Popovici-Băznoșanu și asistenții săi. Studiază din nou ornitofauna alpină a M-ților Bucegi. Cu această ocazie depune 50 de păsări preparate la muzeul Stațiunii.
- august 25 — „sunteți pus în retragere în mod obligatoriu de la data de 1 septembrie 1938 avind împliniți 35 ani de serviciu“. Ca fost profesor titular definitiv cu 6 gradații, după momentul pensionării dedică timpul său liber în continuare ornitologiei și muzeului său precum și unei lucrări mari despre păsările României. Până în 1949 rămîne conducătorul onorific al Secției de Științele Naturii al Muzeului Orășenesc.
- Octombrie — În compania lui Dr. M. Ionescu, șeful de lucrări al Facultății de Zoologie vizitează Bucegii și în ciuda zăpezii și furtunilor reușește să colecteze material documentar pentru acel anotimp.
- Decembrie 12 -- Conform Deciziei No. 8226/38 municipiul Timișoara „pune la dispoziția D-lui Prof. Dionisie Linția și soției sale, locuința din edificiul Primăriei Circ. III. Str. Prota Dragomir nr. 2 (azi Turgheniev), compusă din 3 camere și dependințe, pentru a folosi în mod gratuit, fără plata chiriei și a taxelor laterale pentru tot timpul vieții lor“ în schimbul colecției ornitologice pentru viitorul Muzeu Ornitologic.
- 1940 — aprilie 9 — Rosetti, directorul editurii „Fundatiunile—Culturale—Regale pentru Literatură și artă“ oferă lui Linția traducerea lucrării lui Robert Ritter von Dombrowski, *Ornis Romaniae* (București, 1912) cu termenul pînă la 31 decembrie a.c.¹³
- Iunie 5 — Se deplasează la Chișineu Criș și Tighina pentru documentere. Semnează contractul : „Am onoare a vă face cunoscut, că sunt de acord cu Dvs. să traduc în limba română și să întregesc, adăugînd toate literatura subiectului completînd nomenclatura și redactînd partea privitoare la provinciile alipite ...“.
- Decembrie 1 — Trimite manuscrisul volumului I. „*Ornis Romaniae*“ împreună cu 21 fotografii colorate și un exemplar Instrucțiuni tehnice pentru tipografie, totodată remarcă : „Am luat ca model cele mai moderne lucrări din prezent ... pentru ca să dau științei și culturii românești o lucrare absolut modernă și în împrejurimile actuale cit se poate de bună“.
- 1941 — aprilie 2 — Anunță că la sfîrșitul lunii va trimite volumul II cu 50 de tablouri colorate, „... sunt convins că o altă lucrare la fel nu se va mai găsi în țara noastră“. Cere suplimentarea financiară a dactilografierii.
- Octombrie — „Mă simt nevoit să declar, că dacă lichidarea sumelor scadente și reclamate va întîrzia nu-mi pot asuma răspunderea pentru îndeplinirea condițiilor contractate la timp“.
- 1943 — august 30 — Își redactează testamentul la Timișoara. Cu modestia care îl caracteriza se denumesc funcționar public ... cu activitate particulară pe terenul științelor naturii.
- 1944 — aprilie 1 — Apare Catalogul Sistematic al Faunei Ornitologice din România. În prefață redă un scurt istoric al formării „Secției Ornitologice Prof. D. Linția“ din Muzeul Regional al Banatului totodată amintește, că „... piesele sau grupele biologice sunt plasate în vitrine

¹³ La 17 martie 1947 Dionisie Linția mulțumește ajutorul și sfaturile lui Ion Negru și trimite duplicatele despre corespondența sa cu FCRLA, dosar care prin donație a ajuns în posesia Muz. Ban. Tim. Citatele în continuare sînt din această corespondență.

moderne, iar ordinea sistematică o arată numerele romane puse la un colț al fiecărei vitrine, iar inscripțiile aplicate la fiecare raft, dau explicațiile convenite pentru fiecare ordin, familie, gen sau specie, însoțite de scurte note biologice, cari ușurează orientarea și instruirea ori cărui vizitator, care î-și ia osteneala să le citească și să le privească cu atenție“. În afara speciilor provenite din străinătate remarcă că „Fauna Ornitologică a României“ la ora respectivă se încadra în 23 de ordine, 48 de familii, 175 genuri și 407 de specii și subspecii.

- 1945 — august 1 — Rosetti comunică, că „Titlul lucrării va fi modificat, întrucît opera aparține Cavalerului de Dombrowski. D-Voastră revenindu-vă traducerea, revizuirea și completarea operei“.
- Noiembrie 10 — Linția răspunde indignat : „Lucrarea făcută de mine nu poate fi pusă în comparație cu aceia a lui Dombrowski din 1910, a mea fiind încă odată așa de vastă, complet prelucrată și completată cu peste 60 de specii și subspecii, cu nomenclatură și sistematică științifică nouă și modernă, ceia ce este pe deplin specificat în prefața lucrării și în fine ilustrată la nivelul de azi al altor lucrări din străinătate¹⁴, deci nu mai aparține lui Dombrowski și nu poate fi taxată și considerată ca o simplă traducere de roman, nuvelă sau ceva similar. Dacă aveam mîna liberă făceam descrierile morfologice mai exact mai detaliat, deoarece partea generală de la diferite capitole scrise de Dombrowski nu-i aparțin lui personal, ci sunt simple traduceri, mai exact transcrieri din lucrarea fostului meu Maestru și instructor în ornitologie Dr. Madarász I : Magyarország madarai, Die Vögel Ungarns, asemenea și sinonimia cu literatura afișată de Dombrowski „Păsările României“ (Ornis Romaniae) în noua ediție nu mai aparține lui Dombrowski și pentru lumea care va utiliza această operă în viitor în primul rînd se consideră drept autor subsemnatul, folosind doar textul tradus din „Ornis Romaniae“. Nu este posibilă o carte științifică refăcută în anul 1945 cu numele unui om de știință de acum 35 ani, și foarte clar la locul de cinste pe copertă și în prefață a fost amintit numele lui Dombrowski și meritul lui.“
- Noiembrie 24 — Rosetti . . . D-Voastră v-ați luat angajamentul să traduceți, să completați și să adaptați lucrarea sus amintită. În consecință, baza lucrării rămîne opera Cavalerului de Dombrowski . . . Titlul propus de noi este just și corespunde realității . . .
- 1946 — ianuarie 24 — Linția : „... nu sunt eu cel vinovat pentru situația în care am ajuns ... În ceea ce privește titlul mă acomodez dorinței D-Voastră ...“.
- Noiembrie 11 — Avocatul Ion Negru a răsfoit pe îndelete volumul apărut și în numele Cercului Bănățenilor din București oferă ajutor fie în fața Fundației fie în fața instanțelor de judecată . . .
- Noiembrie 14 — Telegramă către Editură : Opriți distribuirea volumului Ornis Romaniae, coperta nu corespunde . . . În același zi trimite și scrisoare în care relatează, că „... din cercuri demne de laudă, mă informează că la lucrarea mea coperta nu s-a întocmit și tipărit conform

¹⁴ La această lucrare enciclopedică, începînd din 1940, și-au dat concursul Dr. Alexandru V. Grossu, profesor malacolog, prin revidierea textului dactilografiat, Emil Nadra, ornitolog la Muzeul Ornitologic, prin executarea tablourilor colorate și ing. Anton Klinke, ornitolog amator, prin executarea desenelor și a schițelor în tuș precum și prin întocmirea registrului alfabetic (manuscrisul celor trei volume cu fotografiile originale se află azi în posesia Muz. Ban. Tim.).

completărilor contractului stabilite de comun acord. Dacă realitatea este aceea mai sus arătată îmi rezerv drepturi de desdăunare pe cale judecătorească ...”.

- Noiembrie 18 — Linția către I. Negru . „... am fost modest în pretențiuni atunci când am acceptat să redactez lucrarea, dar nu înțeleg să-mi fie nesocotită contribuția mea care, cu toată modestia o pot afirma, a mărit lucrarea lui Dombrowski cu încă odată atitea pagini de text. În ce privește bibliografia și ilustrațiile nici nu se poate face o comparație între lucrarea lui D. și cea îngrijită de mine”.
- Noiembrie 21 — ... Cererea dvs. pe care noi nu am aprobat-o niciodată, o socotim cu totul nejustificată și neuzitară, întrucît opera principală aparține lui Dombrowski, astfel trebuiește făcută o distincție între autor și traducător — răspunde Rosetti.
- Răspuns la această scrisoare : „... am rămas decepționat și neconsolat de felul cum această lucrare a văzut lumina zilei și de procedura cum am fost tratat ca coautorul lucrării ... m-ați tratat consecvent ca un simplu traducător ... lucrarea lui Dombrowski tipărită cu litere mult mai mari și răsărite conține, fără registrul, 872 p., iar lucrarea mea la vol. I. 433 file tipărite cu litere mai mici ... în plus mai trebuie aduse și clișeele sau figurile nu mai amintind despre prelucrarea sistematică modernă și recentă efectuată în toată opera ... am fost în repetate rînduri conștiincios și ambițios dar și conciliant, pentru a putea desăvîrși o operă cît se poate de valoroasă în împrejurimile vitrege în cari a luat ființă această lucrare, dar am așteptat ca folosul moral cel puțin să-mi fie asigurat în întregime.”
- Decembrie 12 — I. Negru comunică : „... fiindcă în asemenea cazuri editurile au obținut cîștig de cauză, după simțul meu, soluția juridică nu este și una morală. Sentimentul meu este, că Fundația își recunoaște vina morală prin faptul că pe coperta volumelor II. și III. să fiți trecut pe copertă și că numai greutatea de ordin material o împiedică să facă schimbarea copertei volumului I.”.¹⁵
- Iulie 24 — Primește Diploma de laudă a Societății Protecției Animalelor din Timișoara pentru meritele sale științifice pe terenul Ornitologiei.

1949 — aprilie 1 — Devine salariatul Muzeului Banatului și ocupă funcția de referent șef pînă în data de 31 august 1950.

1950 — septembrie 1 — Pînă la stingerea lui din viață este șeful Secției de Științele Naturii.

1952 — aprilie 5 — I se ridică arma de vînătoare marca Driling. 16÷16, Seria 243848.

— August 29 — În urma complicațiilor intervenite după o operație la stomac moare la Timișoara.

Dionisie Linția, vînător și ornitolog desăvîrșit, om de știință recunoscut a consacrat mai mult de 50 de ani din viață studiului păsărilor. Pasiunea colecțiilor i-a dat putere și forță pentru îndeplinirea țelurilor sale științifice. El este considerat astăzi întemeietorul celei mai mari și vaste colecții, singura colecție

¹⁵ Continuarea volumului „Păsările României” va apare după stingerea lui din viață, în îngrijirea Editurii Academiei R.P.R., vol. II. în 1954, respectiv vol. III în 1955 sub titlul „Păsările din R.P.R.”, ca lucrări sine stătătoare de Dionisie Linția. Dat fiind faptul că anterior situația avifaunei în Oltenia, Muntenia și în parte în Dobrogea, a fost lămurită numai de către R.R. Dombrowski, prin volumele sale Dionisie Linția poate fi privit ca primul ornitolog cu activitate științifică în România.

românească care permite studii comparative ample și care atestă o perfectă cunoaștere a formelor vii.

În încheierea Prefaței Catalogului Sistematic al Faunei Ornitologice Române Dionisie Linția scria : „Să mi-se scuze deci dacă n'am realizat mai mult, eu mulțumindu-mă numai cu convingerea că cel puțin am spart ghiața din calea urmașilor, în această specialitate, continuarea o las în sarcina celor ce-mi vor urma, cu deviza ca : Cercetătorul nici când să nu sacrifice adevărul în știință, în interesul clarității, pentru că neadevărul va rămâne deapaururi neadevăr, ceea ce însă azi este neadevărat, poate fi clarificat mai târziu.

Vivat, crescat, floreat Ornithologia !“.

DER BANATER ORNITHOLOGE DIONISIE LINȚIA (1880—1952)

Zusammenfassung

Es wird das Leben und die Tätigkeit des banater Ornithologen DIONISIE LINȚIA, Gründer der grössten Sammlung einheimischer Vögel Rumäniens beschrieben. Der Verfasser teilt manche bisher nicht veröffentlichte Daten über das Wirken dieses Naturforschers. Zum Schluß werden die Titel seiner ornithologischen Arbeiten aufgezählt.

BIBLIOGRAFIA

- Ciupc, A., (1941) — Muzeul Banatului, Rev. Inst. Soc. Banat—Crișana, An IX. Nr. Sept—Dec., pp. 337—344, Timișoara.
- Grossu, Al. V., (1946) — Muzeul ornitologic „D. Linția“ din Timișoara, Natura, An. XXXV. Nr. 7—8, pp. 141—147.
- E. J., (1950) — Muzeul regional ornitologic al Banatului, Vinătorul, An. II., Nr. 1, p. 19.
- Cătuneanu I., (1953) — Dionisie Linția (13 August 1808—29 August 1952), manuscris
- Keve, A., (1956—57) — Nachruf (Epilog), Aquila, T. 63—64, pp. 373—374.
- Vasiliu, G. D., (1958) — Epilog, Rev. Vin. și Pesc. Sp., An. XI. Nr. 8, p. 9.
- Grossu, Al. V., (1963) — Dionisie Linția, 1880—1952, Trav. de Mus. d'Hist. Nat. „Gr. Antipa“, vol. IV, Buc. pp. 585—589.
- Gebhardt, L. (1964) — Die Ornithologen Mitteleuropas, Linția Dionysius, Brühlischer Verlag Gissen, Vol. I. p. 219.
- Petzak, J., (1970) — Dionisie Linția, 90. Geburtstag des Temeswarer Ornithologen, N.B.Z. 13.08.1970, Timișoara.
- Cătuneanu, I., Pașcovschi, S., Tălpeanu, M., Theiss, Felicia. (1971) — Bibliographia ornithologica romanicae, București.
- Pașcovschi, S., (1974) — Dionisie Linția (1880—1952), Simp. valor. trad. progr. ale marilor biol. rom., Bacău, pp. 75—76.
- Vasiliu, G. D., (1977—79) — Centenarul nașterii lui Dionisie Linția, Stud. și com. Bacău, pp. 321—322.
- Ciochia, V., Kiss, A., (1980) — Dionisie Linția (1880—1952), Brassói Lapok, 25, 10. 1980, Brașov.
- Kiss, A., (1980) — Dionisie Linția, Cat. Expo. faun. '80—dedicat aniversării a 100 ani de la nașterea ornitologului bănățean, 18—25 octombrie 1980, Timișoara.
- Kiss, A., (1980) — Madárvilágunk nagy ismerője, Szabad Szó, 31, 08, 1980, Tim.
- Kiss, A., (1980) — 100 éve született Linția Dénes, Madártani Tájékoztató, 1980/IV. p. 44.
- Sardes, D., (1980) — Centenar Dionisie Linția, Orizont, 21 08 1980, Tim.

*** Természettudományi Füzetek, 1903—1918, Timișoara.

LISTA LUCRĂRILOR SEMNATE DE DIONISIE LINȚIA *

- 1—1903 — A délmagyarországi szirtifogoly (*Caccabis saxatilis* Mayer) biológiája — / Potîrnichea-de-stîncă în sudul Ungariei și biologia sa / — Természett. Füz., T. XXVII, pp. 177—187.
- 2—1904 — Adatok az uráli bagoly biológiájához és délmagyarországi fészkeléséhez — / Date despre biologia și cuibăritul huhurezului mare din sudul Ungariei / — Természett. Füz., T. XXVIII, pp. 97—100.
— Ibidem. in Természet. T. VII, pp. 80—82.
- 3—1905 — Újabb adatok az uráli bagoly délmagyarországi fészkeléséhez és biológiájához — / Date noi despre cuibăritul și biologia huhurezului mare din sudul Ungariei / — Természett. Füz., T. XXIX, pp. 24—25.
- 4—1905 — Madártani megfigyeléseimből. A *Phacopharus lugubris* (Temm.). Nagybarátcinege vagy gyászcinnege előfordulása délvidéken. Ritka téli vendégek a Bánságban. A molnárcinke (*Acredula caudata* Lin.) fészkelési módja — / Din observațiile mele ornitologice. Răspîndirea pițigoiului-de-livadă în zone sudice. Oaspeți de iarnă rari în Banat. Modul de cuibărit a pițigoiului codat / — Természett. Füz., T. XXIX, pp. 322—233.
- 5—1905 — Az őszapó (*Acredula caudata* L.) fészkek építése — / Construcția cuibului la pițiguș codat / — Aquila, An. XII, Nr. 1—4, p. 347.
- 6—1905 — *Parus lugubris* Temm. előfordulása Dél-Magyarországon — / Prezența pițigoiului-de-livadă în sudul Ungariei / — Aquila, An. XII, Nr. 1—4, pp. 347.
- 7—1905 — Ritka vendégek — / Oaspeți rari / — Aquila, An. XII, Nr. 1—4, pp. 347.
- 8—1906 — *Syrnium uralense* — Aquila, An. XIII, Nr. 1—4, pp. 222.
- 9—1906 — *Neophron percnopterus* — Aquila, An. XIII, Nr. 1—4, p. 223.
- 10—1907 — Keselyűfajaink Délmagyarországon — / Speciile de vulturi din sudul Ungariei / — Aquila, Nr. XIV, Nr. 1—4, pp. 334—336.
- 11—1907 — Adatok az erdei szalonka magyarországi fészkeléséhez — / Contribuții la cuibăritul sitarului-de-pădure în Ungaria / — Aquila, An. XIV, Nr. 1—4, pp. 336.
- 12—1907 — A madár és élete — / Viața păsării / — Természett., Füz. T. XXXI, pp. 230—241.
- 13—1908 — Fogolymimikry — / Mimetismul la potîrniche / — Aquila, An. XV, Nr. 1—4, pp. 306.
- 14—1908 — *Strix flammea*, mint galambpusztító — / *Asio flammeus*, ca dușman al porumbeilor / — Aquila, An. XV., Nr. 1—4, p. 308.
- 15—1908 — *Gyps fulvus* (Gm.) fészkelése Délmagyarországon — / Cuibăritul lui *Gyps fulvus* (Habl.) în sudul Ungariei / — Aquila, An. XV., Nr. 1—4, pp. 325—326.
- 16—1908 — A madár és élete II. — / Viața păsării II. / — Természett. Füz. T. XXXII, pp. 107—114.
- 17—1909 — Madártani tanulmányutam Dobruzsában — / Excursia mea de studii ornitologice în Dobrogea / — Aquila, An. XVI, Nr. 1—4, pp. 156—178.

---

* Revizuit și completat de Kiss, A.

- 18—1909 -- Néhány adat ritkább hazai madártojásokról — / Cîteva date despre ouă mai rare din țară / — Aquila, An. XVI, Nr. 1—4, pp. 285—286.
- 19—1909 — Adatok a *Saxicola stapanzina* L. és *Saxicola aurita* Temm. Magyarországon való előfordulásához — / Date asupra prezentei lui *S. stapanzina* și *S. aurita* în Ungaria / — Aquila, An. XVI, Nr. 1—4, p. 292.
- 20—1909 — Adatok Délmagyarország avifaunájához. Új *Saxicola* fajok Délmagyarországon. A rózsaseregély (*Pastor roseus*) és a keresztesőrű (*Lorio curirostra* L.) 1909. évi megjelenése „Délvidéken“ — / Contribuții la avifauna Ungariei de Sud. Specii noi de *Saxicola* în sudul Ungariei. Apariția lăcstarului (*Sturnus roseus*) și a forfecuței (*Loxia curvirostra*) în anul 1909 în zone sudice / — Természett. Füzet. T. XXXIII, pp. 196—199.
- 21—1913 -- Pótlék az „Egy mediterrán oázis délkelet Magyarország madárvilágában“ című tanulmányhoz — / Adaos la studiul „O oază în, ornitofauna Ungariei de sud-est / — Aquila, An. XX, Nr. 1—4, pp. 213—217.
- 22—1914 — Az idei tavaszi madártani gyűjtő kirándulásomról — / Despre călătoria mea de colectări ornitologice în primăvara acestui an / — Természett. Füzet. T. XXXVIII, pp. 57—70.
- 23—1915—1916 — Adatok Szerbia madárfaunájához — / Date despre ornitofauna Sirbiei / — Aquila, An. XXII—XXIII, Nr. 1—4, pp. 329—351 ; 74—162.
- 24—1926 — Premiul al II-lea al Concursului asupra Cocoșului de munte. Cocoșul de munte — Vânătorul, An. VII, Nr. 5, pp. 83—89.
- 25—1928 — Proiect pentru stabilizarea nomenclaturii ornitologice Române. Întiul Congres al Naturaliștilor din România, Cluj. Dare de seamă și Comunicări, pp. 270—298.
- 26—1928 — Problema înființării unei Stațiuni Ornitologice în România. Întiul Congres al Naturaliștilor din România. Cluj. Dare de seamă și comunicări, pp. 299—304.
- 27—1920 — *Gyps fulvus* — Aquila, An. XXXVII—XXXVIII, pp. 302—332.
- 28—1930 — A réti fülesbagoly (*Aysia flammeus* Pontopp.) fészkelése Bánátban — / Cuibăritul ciufului-de-cîmp în Banat / — Kócsag, T. III, Nr. 3—4, pp. 22—25.
- 29—1932 — Beiträge zur Kenntnis der Vogelfauna von Rumänien — / Contribuții la cunoașterea ornitofaunei din România / — Publ. Soc. Nat. d. Rom. Nr. 10, pp. 64—71.
- 30—1932 — De ce nu ? — Vânătorul, An. XIII, Nr. 3—5, p. 24.
- 31—1934 — A réti fülesbagoly újabb fészkelése Temesváron — / Ciuful-de-cîmp cuibărește din nou la Timișoara / — Aquila, An. XXXVIII—XLI, pp. 353—415.
- 32—1935 — Alte „rarități ornitologice“ — Carpații, An. III, Nr. 7, pp. 155—159.
- 33—1935 — Două cereri — Carpații, An. III, Nr. 7, p. 168.
- 34—1935 — Isprava unui cățeluș curajos — Carpații, An. III, Nr. 12, p. 299.
- 35—1936 — Însemnătatea păsărilor răpitoare — Carpații, An. IV, Nr. 1, pp. 5—7.
- 36—1936 — Preludii la „Chestiunea potîrnichii“ — Carpații, An. IV, Nr. 7, pp. 173—176, Nr. 8, pp. 201—205, Nr. 9, pp. 235—237.

- 37—1936 — Präludium zum Rebhühnerproblemen — / Preludiu la problema potîrnicîi / — Jagd und Hege, T. I, Nr. 6, pp. 8—12, Nr. 8, pp. 8—10, Nr. 5, pp. 5—6.
- 38—1937 — Der Steinadler stirbt aus — / Acvila-de-munte dispare / — Temesw. Zeit. Beil. Nat. u. Heim., 13.VIII.1937.
- 39—1937 — Acvila roşcată dispare! — Pitor. Bănăţ., Nr. 16, pp. 314—315.
- 40—1937 — Un apel către silvicultorii României — Rev. Păd. T. XLIX, Nr. 7—8.
- 41—1937 — Vulturul bărbos din Transilvania — Rev. Păd. T. XLIX, Nr. 7—8.
- 42—1938 — Porumbeii sălbatici din România şi vînătoarea lor — Carpaţii, An. VI, Nr. 8, pp. 223—230.
- 43—1938 — Ocrotirea păsărilor folositoare — Cam. de Agric. din Jud. Timiş-Torontal.
- 44—1939 — Un anteproiect pentru organizarea cercetărilor ornitologice în România — Bul. Com. Mon. Nat., An. VII, Nr. 1—4, pp. 12—16.
- 45—1939 — Neuerliche Beiträge zur Vogelfauna von Rumänien — / Contribuţii noi la avifauna României / — Bul. Soc. Nat. din România, Vol. 14, pp. 20—27.
- 46—1939 — Să rărim mierlele de apă sau nu? — Carpaţii, An. VII, Nr. 5, pp. 147—148.
- 47—1939 — Încă un cuvînt pentru ocrotirea mierlei de apă — Carpaţii, An. VII, Nr. 11, pp. 329—330.
- 48—1940 — Prigoarea (Albinărelul) — Carpaţii, An. VIII, Nr. 4, pp. 98—99.
- 49—1943 — Gîsca lui Tata Oancea — Carpaţii, An. XI, Nr. 10, pp. 275—277.
- 50—1944 — Catalogul sistematic al faunei ornitologice române, Timişoara.
- 51—1944 — O raritate ornitologică — Carpaţii, An. XII, Nr. 2, pp. 49—50.
- 52—1944 — În amintirea ornitologului prof. Conrad Malinovsky — Carpaţii, An. XII, Nr. 9, pp. 233—235.
- 53—1946 — Păsările României — / Traducere, adaptare şi completare a lucrării lui Dombrowski (R.), Ornithologia Romaniae, 1912, Bucureşti / — Bucureşti.
- 54—1947 — Madártani hírek a Bánátságban — / Veşti ornitologice din Banat / — Aquila, Tom. LIX,—LIV, pp. 172—173.
- 55—1950 — Problema migraţiei păsărilor văzută de cercetători ornitologi sovietici — An. Rom. — Sov., Seria Biol. — Georg. Bucureşti.
- 56—1951 — Vörösnagy lúd a Bánátságban — / Gîsca-cu-gît-roşu în Banat / — Aquila, Tom. LV—LVIII, pp. 233, 276.
- 57—1951 — Saskeselyű a Déli Kárpátokban — / Vulturul bărbos în Carpaţii Sudici / — Aquila, Tom. LV—LVIII, pp. 236—237, 280—281.
- 58—1951 — A parlagi sas fészkelése a Bánátságban — / Cuibăritul acvilei-de-cîmp în Banat / — Aquila, Tom. LV—LVIII, pp. 238, 281.
- 59—1954 — 1955 — Păsările din R.P.R., Vol. II, III., Ed. Acad. R.P.R., Bucureşti,
- 60—1936 — LINȚIA, D., DRĂGAN, N. — Das Banater Vogelparadies — / Paradisul păsărilor din Banat / — Jagd und Hege, An. I, Nr. 1, pp. 4—6.

- 61—1942 — LINȚIA, D., BOTEZAT, E., RODEWALD, L. — Referat asupra activității Comisiei pentru studierea Deltei — Bul. Com. Mon. Nat. Cluj, Tom. X, Nr. 1—4, pp. 6—10.
- 62—1942 — BOTEZAT, E., LINȚIA D. — Pelicanul în fața exploatărilor economice a Deltei — Carpații, An. IV, Nr. 7, pp. 173—177.
- 63—1951 — LINȚIA, D., GROSSU, Al. — Păsări ichtiogafe din fauna R.P.R. — Natura, Nr. 1, pp. 62—65.

KISS ANDREI,

Timișoara, cod 1900

Muzeul Banatului

Piața Hunlade nr. 1

ROMÂNIA